

El que deu ésser l'ensenyament a Manresa

Consideracions generals

II

Si hem de continuar dient la veritat, tal com l'entendem, la primera ensenyança no és pas ara com ara la més desatessa (encara que no arribi a l'ideal), mercès als laudables esforços dels dignes Mestres (entre'ls qui hi ocupen lloc tan preeminent els Germans de la Doctrina Cristiana), qui es dediquen amb afany a la nobilíssima missió educadora de la nostra simpatia mainada.

La que és urgent, imprescindible, inajornable és la segona ensenyança i l'ensenyament tècnic dels nostres obrers.

Be prou que tenim un col·legi públic de segona ensenyança, pro és a la consciència de tot-hom que, malgrat la competència i zel dels actuals professors, és massa migrat en relació al que demana la importància sempre creixent de Manresa, i més, massa grabós al nostre prou esquilmat erari municipal.

Cal tenir una segona ensenyança completa, posada a l'altura que avui en dia exigeixen imperativament a l'hora la pedagogia i la higiene. Havem de poder comptar amb un quadre de professors brillant, sinó el tenim a casa cercant-los fora, en quan sigui possible veritaders especialistes en llurs matèries i deseixits de tota altra tasca que no sigui l'ensenyament: sols aixís els resultats seràn verament positius i de fort rendiment; puix en la generació científica, a semblança de la natural i corpòrea, sols els sers selectes, les verdaderes competències poden trametre als deixebles un ric cabal de ciència, sense un gran esforç per part d'aquests. ¡Quantes vides intel·lectuals es marceixen en flor i quants esforços d'enginy es malgasten per manca de direcció encertada!

Pro además del personal docent és mester fer-nos amb els mitjans indispensables. Res d'edificis llampants, luxosos; res de despeses infructuoses; pro és de tot punt indispensable pos-

La Protectora de la Ensenyança Catalana

Sovint fem gosadia de la nostra catalanitat i molts no saben qui són perquè no s'han mirat mai despullats de l'egoisme. Estimen el dir-se catalanistes com una frivolitat decorativa. Són cridaners defensors de la nostra catalana terra i semblen enèrgics i tot, mentres no els costi cap sacrifici material. Si els demanen, però, una pesseta per la causa de la nostra nacionalitat ja teniu esmortuit tot el seu enardiment.

I no cregueu pas que exegeri gens ni mica la nota, no, encara no dic la quarta part de l'escarranciment que abunda. Fixeu-vos només en que a Manresa (per no immiscuir-nos amb pobles que no coneixem) són molts els catalanistes, són gran majoria els que diuen que estimen de debó a Catalunya; tindran diferents caires

seir una bona biblioteca, fornida dels principals instruments de treball intel·lectual, bons gabinetes de Física, Química, Història natural i un modest observatori. Además els aparells i maquinària indispensable per a les classes de que anem a parlar tot seguit. No es podrà afrontar tot a l'hora; pro una orientació previsorà haurà d'anar acoblant tots els materials per bastir el nostre petit palau científic.

Es clar que el nostre ideal immediat deu ser la constitució d'un externat; pro si a n'aquest s'hi ajunta un internat aon s'aduin més acuradament els fills dels qui puguen, serà per a tots de gran ventatja. Sortosament a la nostra ciutat hi ha encara la bella tradició d'aquell florent internat que per tants anys honrà el nom de Manresa, aportant-hi el mateix temps ventatges econòmiques de primer ordre. ¿No fóra, doncs, fàcil de reanudar aquella gloriosa tradició, mentres encara viuen, escampats per tota la Catalunya, ara ja molts d'ells il·lustres patricis, els qui aquí s'educaren i serven viu el record d'aquells temps de la seva juvenesa?

A més d'això cal que ens preocupem dels nostres cars obrers i pagesos, i mirar de fer per ells obra verament positiva, la qual ensemps redundarà en bé de tots. Aquesta serà obrir-los de bat a bat les portes per a un millorament cultural apropiat i de formació tècnica. La jornada de les vuit hores ha recalcat la necessitat d'aquesta preocupació envers la classe obrera i la pagesívola. ¿Què cosa farà l'obrer de les cinc o a les sis en avall en que acaba la jornada, sinó encauar-se en casinos, tabernes i llocs de perdició? Precisa recullir-la aquesta gran massa obrera que cada dia anirà en progressió ascendent i que constitueix el nervi de tota la societat.

de política o de politiqueria, però diuen que per sobre de tot són catalans, i canten «Els Segadors» a la més petita ocasió com si això ja ho fos tot. Doncs a Manresa hi ha uns trentacinc socis de la Protectora de l'Ensenyança Catalana. Només uns trentacinc poden donar una pesseta mensual per l'obra més gran que es pot fer a Catalunya que és educar i instruir els catalans catalanament, a l'ensemps que fer-los conscients del qui som i del que hem sigut, del que ens han fet, del que fem i del que ens estan fent. Només uns trentacinc són desinteressats per a aconseguir lo que tants cents diuen que volen.

Es vergonyós de debó el considerar que la Protectora de l'Ensenyança Catalana té més protectors a fora que no pas a Catalunya i l'obra de la Protectora és la més veritable de catalanitat que pogueu imaginar-vos. Afavorint l'Ensenyança Catalana afavoriu el principi fundamental de la nostra nacionalitat; afavoriu el plan-

ter de bons catalans, feu que els fills de la terra nostra siguin homes de cor i seny vencedors de l'adversitat, optimistes en el treball i inquietos en el triomf, a l'ensemps que feu els verdaders catalanistes de demà. I heu de pensar que el dia que la majoria dels catalans fossin conscients de l'obra magna de la Protectora i sapiguessin ajudar-la més desinteressadament del que fem, allavors, no hauriem pas de demanar l'Autonomia, ni aquella gent ens diria separatistes amb tan poca de raó com ara. El dia que tinguem l'Ensenyança nostra, ben frament catalana, tant serà que cridin com que no cridin, tant serà que risquin com que rasquin que contra la voluntat de tot un poble conscient tan sols Déu pot posar-s'hi quan aquest poble no és com cal.

Cantareu «Els Segadors» molts dels que us dieu catalanistes però no amb la deguda consciència del que dieu en el cant.

No sentiú batre l'esperit ple d'un foc sagrat que ens emociona i ens compenetra amb aquella tirallonga heròica dels nostres avis que donaren la sang santament entusudits en aquella lluita bàrbara; cantareu «Els Segadors» només de formalisme, i això no val res, això només val un grapat de vots, inconscients per aquest o per aquell altre, però res més. I si protegissiu l'Ensenyança catalana tots els que us dieu catalanistes tant sols, tots els que prescindint de colorines polítiques dieu que per sobre de tot sou catalans, veurieu com els nostres fills tindrien més consciència del qui som els catalans i per lo tant ja hauriem assolit tot lo que volem.... tot lo que és ben nostre.

Salvador Perarnau.

Manresa i juny 1920.

A Hongria els jueus es converteixen a centenars

Aquest miracle l'ha obrat sense saber-ho, el bolxevista Bela Kun. Budapest, entre el milió d'habitants que té, compta uns 200.000 jueus, i d'allà ens ve l'agradable i curiosa notícia. Fa setmanes que els jueus estan fent esborrar els seus noms dels registres de les comunitats israelites a centenars, i es presenten per a ser instruits en la religió catòlica, i batejats. Acudeixen de totes les classes de la societat, però, sobretot, de les classes poderoses i acomodades, la *bugesia*, com vulgarment es diu. El Gran Rabi, que està profundament afectat, declara que la raó principal de tantes conversions és l'odi que professen els jueus, al bolxevisme, per ésser els seus principals caps els mateixos jueus.

Notes de l'Alcaldia

—La recaptació de Consums de maig, comparada amb la de igual mes de l'any passat, ha augmentat en 2.045'71 pessetes.

—Ahir en el tren correu de la tarda sortiren en direcció a Lleida, per a sotmetre's a examen, 36 alumnes del Col·legi de 2.ª ensenyança de nostra ciutat, essent acomiadats pel regidor i vocal de la Comissió d'Instrucció pública N'Angel Armengou, en representació de l'Alcaldia, professors i famílies dels alumnes.

Malalties dels ulls

i Secció de lentes.—Consultori del doctor LLUIS LLOP, Born, 10, 1.ª, visita diària.

El Consell d'Estat contra la Mancomunitat de Catalunya

El Consell d'Estat reunit ahir a Madrid va aprovar les següents conclusions:

«Primero. Que no procede ni debe por tanto tenerse en cuenta el proyecto de.... de acuerdo con la Mancomunidad, para traspasar a ésta los servicios y facultades de la Diputación, así como la hacienda provincial.

Segundo. Que procede devolver el expediente a la Diputación de.... para que formule su presupuesto con arreglo a derecho.

Tercero. Que el Consejo de Su Magestad deberá, de acuerdo con las consideraciones que se alegan

en el cuerpo de este dictamen, los artículos de grave aspecto político y de gobierno de la exclusiva competencia del Consejo de ministros a los que haya de extender su soberana resolución.»

«Hoy» tractant de la qüestió de la Mancomunitat diu:

«El gobierno, implacable i fiero ataca de frente a la Mancomunidad. ¿No habíamos quedado en que en eso de la autonomía administrativa estábamos todos conformes? Así era. Pero ahora resulta que no es así. ¿O es que la Mancomunidad no es precisamente esto? No es otra cosa. Es más, no pasa de ser un ensayo de autonomía administrativa.»

Alsàcia i França

Amb ocasió de discutir-se a la Cambra francesa el pressupost general de l'Estat, hi ha hagut un debat relatiu als capítols pertanyents a l'Alsàcia i Lorena.

Aquest debat és un símptoma més de l'existència d'una qüestió d'Alsàcia, que va creixent en importància a mesura que passen els dies. Per a tota persona clarivident, apar indubtable que l'aplicació als territoris reconquerits del règim unitari francès, suscitaria greus dificultats.

M. Millerand ha volgut resoldre de moment la qüestió creant a Alsàcia i a Lorena un Consell regional, que representaria un començament de sistema descentralitzador. El projecte del primer ministre francès és deficient, i l'acollida que l'opinió alsaciana i lorenesa li ha fet no ha estat gaire favorable. Però significa almenys una orientació en el sentit de l'autonomia.

Mentrestant hom nota per part de certs elements francesos, i sobretot per part dels funcionaris enviats a Alsàcia i a Lorena, una tendència a aplicar a aquelles regions el règim departamental francès. I si aquesta tendència s'imposés, vindrien probablement serioses complicacions. La majoria dels alsacians i lorenesos volen romandre dins l'Estat francès, però no es mostren gaire disposats a fer el sacrifici de llurs particulars institucions.

Un diputat alsacià, el sacerdot Muller, ha pronunciat, en el debat de que hem fet esment, un discurs que ha produït gros efecte a la Cambra francesa. Al costat de l'afirmació del francesisme d'Alsàcia i Lorena, hi ha posat l'afirmació de la personalitat d'Alsàcia.

«Hom ha confós—digué—l'impuls d'entusiasme d'Alsàcia i Lorena quan els francesos entraren a Estrasburg i a Metz, amb una adhesió entera a totes les institucions del país retrobat. Hom ha pensat que n'hi havia prou amb anular l'any 1871 a l'any 1918.

«Però no es tractava solament de tres departaments que tornaven a França, hi havia també l'ànima bategant d'haver retrobat la pàtria, ànima engrandida per la lluita, ànima educada durament potser, però educada pels 47 anys precedents.»

El sacerdot Muller declarà després que es cometia un greu error volent trencar a Alsàcia les ratlles fonamentals de les institucions tradicionals per a fer aplicació d'un departamentalisme a ultrança.

Cas que les tendències departamentalistes denunciades per Muller

i per altres alsacians s'imposessin a les tendències autonomistes de la majoria de la població alsaciana i lorenesa i àdhuc d'importants elements francesos, podria tenir França una forta decepció. La història de les relacions entre França i Alsàcia, que en certs períodes ha estat gairebé un idili, podria girar de camí i donar lloc a essencials desavinences.

A. Rovira i Virgili.

La "U. M. N." contra Catalunya

«La Vanguardia», orgue oficiós de la «Unión Monàrquica Nacional», diu el següent:

«Desde hace algunos días se vienen recibiendo en las oficinas de la Unión Monàrquica Nacional telegramas pidiendo a dicha entidad que formule enérgica reclamación ante el Gobierno contra el traspaso de los servicios de las Diputaciones catalanas a la Mancomunidad.»

El que no diu «La Vanguardia» és que aquests senyors de la «U.M.N.» s'han adreçat a tots els Municipis i a totes les Diputacions espanyoles, amb contestació pagada, demanant-los que protestin contra la Mancomunitat i que boicotegin els productes catalans fins que les corporacions populars de Barcelona desagavin públicament les ofenses que, — segons ells asseguren —, han inferit a Espanya.

Batalló sublevat a Alemanya

Berlín, 8.

El dissabte el segon batalló del regiment d'infanteria número 62 havia de sortir cap a Soetz amb l'objecte de disoldre's i refundre's amb el primer batalló del regiment d'infanteria de la Reichswehr núm. 13.

La companyia d'ametralladores del regiment 62, que abans havia pertanyut al regiment de Lubal, se oposa per la força a la refundició, girant les ametralladores contra els caps i els oficials que els intimaven a obeir.

Es demanà immediatament auxili a les tropes de la Reichswehr per a reduir els amotinats, acudiren aquestes i s'entaulà una lluita sagnant en la qual moriren 6 soldats i resultaren ferits 7 de la Reichswehr. S'aconseguí reduir els amotinats.

El batalló sublevat estava de guarnició a la zona neutral.

Aprenent falta a la Confiteria La Confiança.